

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobců **a) A. Z., b) nezl. D. Z.**, zast. Mgr. Pavlínou Zámečnickovou, advokátkou, se sídlem Příkop 834/8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 936/3, Praha 7, adresa pro doručování: odbor azylové a migrační politiky, poštovní schránka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 1. 2014, č. j. 41 Az 25/2013 – 38,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 1. 8. 2013, č. j. OAM-348/ZA-ZA06-K01-2012, nebyla žádnému z žalobců udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a ani § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění účinném ke dni vydání rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“).

[2] V odůvodnění rozhodnutí žalovaný poukázal na to, že žalobkyně a) v žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 23. 11. 2012, podané jménem svým a jménem svého nezletilého syna, a v navazujících pohovorech uvedla, že její rodiče a sourozenci žijí v Kosovu, v Česku žije její manžel F. Z., a to na základě povolení k trvalému pobytu. Kosovo opustila v září 2012, poté, co jí nebylo uděleno české vízum; následovala manžela, který odjel do Česka již dříve. Ze země původu odešla kvůli problémům s rodinou manžela, se kterou měla vážné a trvalé neshody a která usilovala připravit ji o syna, neboť podle tamních tradic patří syn dorodiny manžela; na policii se neobrátila. Usiluje o klidný život v České republice. Žalovaný vyšel ze zpráv o dodržování lidských práv v Kosovu a dospěl k závěru, že jediným důvodem žádosti je snaha žalobců zůstat v Česku a žít zde s manželem žalobkyně a), který je současně otcem žalobce b). Žalobci uváděné skutečnosti nenaplnují podmínky pro udělení žádné z forem azylu ani doplňkové ochrany, přičemž za takové důvody nelze bez dalšího považovat neshody s rodinou manžela, jakož ani rodinné vazby na území České republiky. Žalovaný odkázal žalobce na instituty právní úpravy pobytu cizinců.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného se žalobci bránili žalobou ze dne 11. 9. 2013, ve které navrhli, aby soud napadené rozhodnutí v celém rozsahu zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení a současně žalovanému uložil povinnost uhradit žalobcům náklady řízení. Namítali,

že žalovaný nesprávně vyhodnotil závažnost problémů s rodinou manžela, které spočívaly v neustálém ohrožení a požadování peněz; nezohlednil, že žalobkyně a) je těhotná a že ona i její syn trpí psychickými problémy v důsledku traumatizujícího vycestování z Kosova.

[4] Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 29. 1. 2014, č. j. 41 Az 25/2013 – 38, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění dospěl k závěru, že žalobci nenaplnují důvody pro udělení azylu, neboť jejich potíže v zemi původu byly toliko rodinného rázu; problémy nedosahovaly výraznější intenzity a žalobkyně a) se kvůli nim na nikoho neobracela o pomoc – ani na příbuzné, ani na policii. Důvodem pro udělení azylu nemůže být skutečnost, kterou stěžovatelka uvedla již v rámci správního řízení, totiž že je v pátém měsíci těhotenství, přičemž v této souvislosti nemá žádné zdravotní problémy. Krajský soud neshledal ani důvody pro udělení doplňkové ochrany, neboť ani pro případ návratu do země původu, resp. do rodiny manžela nebylo prokázáno, že by zde žalobci mohli být vystaveni vážné újmě ve smyslu § 14a zákona o azylu.

[5] Proti rozsudku Krajského soudu v Brně se žalobci (dále též „stěžovatelé“) bránili kasační stížností ze dne 24. 2. 2014, ve znění doplnění kasační stížnosti ze dne 11. 4. 2014, ve které navrhli, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení; současně navrhli, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek. Uvedli, že žalobkyně a) se s manželem, který pobývá na území České republiky na základě povolení k trvalému pobytu a s nímž stěžovatelé žijí ve společné domácnosti, v mezidobí dne 14. 11. 2013 narodil druhý syn. Namítali, že krajský soud se nevypořádal s žalobními námitkami ve vztahu k žalobci b) a pochybil, pokud rozhodnutí žalovaného nezrušil pro zásah do soukromého a rodinného života, resp. proto, že stěžovatelé naplnují důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 22. 4. 2014 navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl. Je přesvědčen, že napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem, přičemž vycestování stěžovatelů nemůže být v rozporu s mezinárodními závazky České republiky již proto, že stěžovatelé mohou svůj soukromý a rodinný život nerušeně realizovat i v zemi původu, což se ostatně dělo i v minulosti, kdy je manžel (poté, co odešel do Česka) v Kosovu pravidelně navštěvoval.

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná ve smyslu § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a stěžovatelé jsou v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupeni advokátem. Zvážil rovněž nezbytnost rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti; vzhledem k tomu, že ustanovení § 32 odst. 5 zákona o azylu stanoví, že podání kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany má odkladný účinek ze zákona, o tomto návrhu zvlášť nerozhodoval.

[8] Předně se zabýval otázkou, zda je kasační stížnost přijatelná ve smyslu ustanovení § 104 a s. ř. s., podle něhož *„jestliže kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.“* Přijatelnost kasační stížnosti je třeba odlišovat od její přípustnosti, která je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.) či absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.), jakož i od důvodnosti jako otázky věcného posouzení tvrzených kasačních důvodů (§ 103 odst. 1 s. ř. s.). Pokud kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti,

pokračování

je zkoumán atribut její přijatelnosti, přičemž teprve je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, posoudí Nejvyšší správní soud její důvodnost.

[9] Nejvyšší správní soud podotýká, že soudní ochrana byla stěžovatelům poskytnuta již projednáním jejich věci před krajským soudem, a další přezkum v rámci správního soudnictví je tak podmíněn přesahem jejich vlastních zájmů, jak byl tento pojem definován v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, publikováno pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu dostupná z: <www.nssoud.cz>). Jinými slovy, není-li dán přesah vlastních zájmů stěžovatelů, zákon neumožňuje, aby Nejvyšší správní soud jednal a rozhodoval ve věci samé.

[10] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je nepřijatelná.

[11] V případě stěžovatelů se jedná o žádost o udělení mezinárodní ochrany ze dne 23. 11. 2012, přičemž jako důvod podání žádosti žalobkyně a) jménem svým i jménem svého nezletilého syna jako žalobce b) uvedla problémy s rodinou manžela, se kterou měla vážné a trvalé neshody, které spočívaly v neustálém ohrožení a požadování peněz; rodina mj. usilovala připravit ji o syna, neboť podle tamních tradic má syn vyrůstat s rodinou manžela. Žalobkyně a) usiluje o klidný život v České republice se svým manželem, který do Česka odešel již dříve a bylo mu zde uděleno povolení k trvalému pobytu; v mezidobí dne 14. 11. 2013 se jim narodil druhý syn. Stěžovatelé trpí psychickými problémy v důsledku traumatizujícího vycestování z Kosova.

[12] Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatelé v kasační stížnosti ani v předchozím řízení neuvedli žádné relevantní důvody, pro které by jim měl být udělen azyl či doplňková ochrana, když za takové důvody zejména nelze považovat neshody s rodinou manžela, zapříčiněné mj. i odchodem manžela do zahraničí, kam jej stěžovatelé následovali. Rodinné neshody nemohou být hodnoceny jako azylově relevantní důvody, ani pokud spočívaly v pocitu ohrožení a v požadování peněz, a to zvláště za situace, kdy se žalobkyně a) neobrátila o pomoc na policii ani na jiné příslušné orgány v zemi původu, jakož ani na vlastní rodinu. Za azylově relevantní důvody nelze považovat ani blíže nespecifikované psychické problémy stěžovatelů v důsledku traumatizujícího vycestování z Kosova, přičemž žalobkyně a) v řízení před správním orgánem uvedla, že v této souvislosti (doposud) nevyhledala pomoc psychologa.

[13] V této souvislosti je třeba citovat závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2004, č. j. 3 Azs 23/2004 – 63, podle nichž *„je to právě stěžovatel, kdo v azylovém řízení určuje a svými tvrzeními vymezuje směr dalšího postupu správního orgánu rozhodujícího o jeho žádosti o udělení azylu tím, že pravdivě vylíčí všechny důvody, které ho vedly k opuštění země původu, a jen na stěžovateli je, jaké důvody v žádosti a následném pohovoru uvede. Jen důvody stěžovatelem uvedenými je pak správní orgán povinen se zabývat, neboť by bylo zcela proti smyslu a účelu azylového řízení, aby správní orgán, potažmo soud, posuzoval důvody jiné, stěžovatelem nesdělené, zvláště když správní orgán dal stěžovateli dostatečnou možnost uvést všechny důležité skutečnosti na podporu stěžovatelem podané žádosti o udělení azylu.“* Mimoto lze poukázat např. na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 – 59, publikován pod č. 181/2004 Sb. NSS, či ze dne 25. 10. 2004, č. j. 5 Azs 162/2004 – 42.

[14] Prostřednictvím azylového řízení nelze žádat o legalizaci pobytu v České republice, neboť pro takový účel obsahuje právní řád České republiky jiné nástroje, konkrétně instituty podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“; srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004 – 57). Stěžovatelé si nemohou zvolit využití institutů zákona o azylu namísto institutů zákona o pobytu cizinců, neboť mezinárodní

ochrana je specifický institut sloužící jako štít lidem, kteří byli ve své vlasti pronásledováni či ohroženi vážnou újmou, nikoli univerzálním nástrojem pro legalizaci pobytu.

[15] Právě instituty právní úpravy pobytu cizinců na území České republiky jsou určeny pro případy tohoto druhu, když žalobkyně a) ve správním řízení sama uvedla, že usiluje o klidný život v České republice s manželem, který je současně otcem žalobce b). Pokud má žalobkyně a) zájem setrvat v České republice a žít zde se svým manželem, je třeba, aby o to usilovala prostřednictvím institutů zákona o pobytu cizinců. Tohoto soužití se nelze domáhat na základě institutů zákona o azylu; odepření mezinárodní ochrany stěžovatelům nemůže vést k zásahu do jejich soukromého a rodinného života tím spíše, že stěžovatelé mohou rodinný život realizovat i v Kosovu, kam se za nimi ostatně manžel žalobkyně a) i po svém odchodu do Česka pravidelně vracel, když v pohovoru provedeném dne 8. 7. 2013 žalobkyně a) uvedla, že k tomu docházelo každých 5 až 8 měsíců, přičemž se podle okolností a potřeby zdržel v řádu dnů, někdy i po několik měsíců.

[16] K meritornímu přezkumu kasační stížnosti pak nemohlo být přistoupeno ani na základě námitky, že krajský soud se nevypořádal s žalobními námitkami ve vztahu k žalobci b); krajský soud sice v odůvodnění napadeného rozsudku skutečně výslovně vypořádal námitky žalobců jako námitky (toliko) žalobkyně a), z obsahu odůvodnění napadeného rozsudku je nicméně zřejmé, že tím současně mýnil vypořádat i námitky žalobce b) jako nezletilého syna žalobkyně a), který se narodil v roce 2009 a ohledně kterého žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí konstatoval, že jej pro jeho nízký věk nebylo možno vyslechnout, a i ve vztahu k němu proto vycházel ze skutečností uvedených žalobkyní a).

[17] Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelů, a podle § 104a s. ř. s. ji odmítl pro nepřijatelnost.

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. července 2014

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu